

Fler fornfynd i Järbo?

Arkeologerna ska söka 11 000 år gammal boplats

JÄRBO De arkeologiska undersökningarna i Järbotrakten går vidare. Som Annonsbladet/Din Lokaltidning berättat tidigare så hittades här nyligen en 9 500 år gammal boplats. Fyndet har lett till stor uppståndelse. Det visade sig nämligen vara de äldsta hittills kända spåren av människor i den här delen av Skandinavien.

Från början var det arkeolog Kerstin Westrin från Länsmuseum i Gävleborg som konstaterade att det fanns något speciellt på platsen. Efter hennes anvisningar kunde i våras en omfattande arkeologisk undersökning påbörjas.

Periodvis har ett 20-tal personer varit sysselsatta med att kartlägga den gamla boplatsen vid Trollberget, bland annat har arkeologistudenter från Uppsala och gymnasieelever från Gävle använt Järbo som undervisningslokal.

Fyndet visades upp

I samband med Nordiska arkeologidagen förra helgen var det dags för en offentlig presentation av projektet. Sam-

tidigt visades de fynd som gjorts hittills. Evenemanget hölls i Järbo Hembygds-gård.

Arkeologen och doktoranden Michel Guinard som lett utgrävningarna berättade för åhörarna om hur man tror livet på platsen sett ut.

– Det har inte varit någon stor fast boplats utan människor har befunnit sig här tillfälligt, menade han bland annat.

Under de första utgrävningarna i våras hittades stenflisor som är delar av verktyg. Man hittade också rester av sälben. Under sommarens fortsatta undersökningar av stenåldersboplatsen uppdagades något som man tror är en eldstad.

Kom från Norge?

Tecken tyder på att människorna som tillfälligt vistats i trakten kommit västerifrån, troligen från Norge. Det framgår av att verktygen har varit tillverkade på samma sätt som man vet att verktyg tillverkades på vid norska västkusten vid den tiden, säger Michel Guinard.

Han konstaterar också att fynden i Järbo är ganska få, vilket inte gör platsen mindre intressant.

– Det finns liknade fynd i betydligt rikligare mängd i Motalatrakten, berättar han och konstaterar att ett mindre fynd kan vara mer spännande eftersom det är

svårare att hitta och att tolka.

Stenåldersmänniskorna som uppehållit sig i Järbo för 9 500 år sedan färdades högst sannolikt med båt längs med den strandlinje som inlandsisen lämnade efter sig. Fyndplatsen ligger på 123 meters höjd, vilket är precis vad marken rest sig under åren fram till våra dagar.

Markhöjningen gick fort i början när isen just släppt sitt grepp

– Markhöjningen gick fort i början när isen just släppt sitt grepp. 12-14 millimeter per år handlade det om mot hälften idag, berättar Michel Guinard.

Här kan finnas äldre boplats

Tror man att det här var den enda platsen i trakten där människor uppehöll sig vid den här tiden?

Nej inte alls. Bara en kort bit norrut finns ytterligare en stenålderslämning.

– Och vi tror att ännu lite längre norrut,

där marken når 200 meters höjd över dagens havsnivå, så finns det goda chanser till fler fynd, säger Michel Guinard och förklarar att där gick strandlinjen ännu längre tillbaka i tiden, när inte bara Sandviken utan även Järbo låg under vattenytan. Det kan handla om uppåt 11 000 år.

Nya grävningar nästa år

I år blir det troligen inga mer aktiviteter ute i markerna.

– Vi kommer att arbeta med att gå igenom det material vi redan har, säger Michel Guinard.

Men nästa år kan nya undersökningar bli aktuella. Järbofyndet ingår numera i ett stort europeiskt samprojekt som går ut på att kartlägga hur och var människor levde förr i tiden i den norra delen av vår världsdel.

I Järbo firades Nordiska arkeologidagen i hembygdsgården. Bakom arrangemanget stod Järbo Hembygdsförening, Föreningen Kräknäsjärnet samt arkeologiska institutionen vid Uppsala Universitet.

Lennart Lindström
lennart@annonsbladet.se